

MŪSŲ LIETUVA

NR. 28 (1511) - SEMANÁRIO - 1977 M. LIEPA - JULHO 14 D. - 2,00 kr.
R. Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

Žiemojanti Lietuva

Pavasaris ateina visoms pasaulio tautoms, bet Karpatų kalnuose jis dar nesirodo. Lietuva, kaip ir kitos jos kaimynės, tebežiemoja. Ta jos žiema prailgo, nusitiedama jau į ketvirtą dešimtmetį. Pavasaris vis nesirodo, nors jo ženklai jaučiami visame pasaulyje. Tai teikia viltį ir lietuviams, kurie gerai žino, kad pavasario saulė galingesnė ir už šalčiausią žiemą. Ateis eilė ir sovietinei žiemai. Tai tikras dalykas, bet kada ji ateis, niekas nežino. Belieka laukti, t.y. žiemosi taip, kad tauta nesušaltų nei savame krašte, nei Sibiro taigose. Pirmoji žiemojimo sąlyga — vidaus šilima. Kai lauke siaučia speigas, viduje turi būti šilta. Sovietinis šaltis yra nuožmus, sibirinis, negailestingas. Dėlto neišmintinga būtų išeiti į atvirą kovą nuogam. Tokia kova būtų drąsi, bet vedanti į tikrą tautos pražūtį. Tokiu atveju juk reikia ne akiai kovoti, o žiemosi. Žiemojimas yra laikotarpis, kuriame laukiama pavasario, palaikant vidinę šilimą. Faktiškai tai yra tautos kova už pavasarį, nežvanginanti jėgos ginklais, bet tyliai rikiuojanti savo jėgas. Tai vienintelė taktika, kuri yra galima mūsų tautos atveju, kai reikia gyventi stipraus šalčio plotuose. Tiesa, ji nežada staigių, apčiuopiamų laimėjimų, tačiau veda į galutinį laimėjimą.

TAIP, žiemojimui yra būtina vidinė šilima. Tai pagrindinė sąlyga. Ji suprastina ne tiek fizine, kiek dvasine prasme. Norint atsispirti dideliame šalčiui, reikia stiprios vidinės šilimos. Mūsų tautos atveju toji šilima yra dvasinis nusiteikimas, telkias visus bendrai rezistencijai. Kiekvienas lietuvis turi jausti savo širdyje tą jungiančią šilimą, kuri nuolat skatina ir kartu įgalina saugiai žiemosi. Toji šilima, žinoma, neatsiranda savaime — reikia jos kurstytojų, kurie tyliais žingsniais skleistų ją savo aplinkoje, nuolat palaikytų. Vidinė, dvasinė tautos energija turi nuolat atsinaujinti, pasipildyti. Tik tokiu būdu ji tampa neišsenkamu šaltiniu. Be tokios atsinaujinančios vidinės energijos tautos sąmonė ima blėsti. Žiemojimo metu tai yra pats pavojingiausias momentas, nes jis priyngsta vidinės šilimos mažėjimui.

Žvelgdami į dabartinę žiemojančią Lietuvą, galime pastebėti, kad ten okupacinis šaltis yra didelis, bet netrūksta ir vidinės šilimos. Vyksta nuolatinis kūrybinis procesas, atsiranda vis nauja energija, atsinaujina vidinė šilima ir tuo būdu apsaugo tautą nuo šalčio negandų, kitaip tariant, paruošia ją ilgam žiemojimui. Tai matyti iš užsienio korespondentų pranešimų, iš savųjų informacijų ir iš ten atsilankančių žmonių.

ŽINOMA, tuo galime guostis, bet negalime sakyti, kad tai pasidaro savaime. Anaipol! Vidinės šilimos palaikytojams reikia didelių ir kartais rizikingų pastangų, nes žvarbusis šaltis skverbiasi labai įkyriai ir gana giliai. Beveik tragiškai atrodo tų lietuvių veikla, kurie, užuot stiprinę vidinę tautos šilimą, rikiuojasi šalčio pusėje ir dirba jo naudai. Jie didina šalčio galybę ta prasme, kad padeda jam išsiskverbti ir pro mažiausius plyšius į vidinės šilimos zoną. Liūdna skaityti faktus, liudijančius lietuvių

Stasio Girino *Plepiūno Kociūno*

JIE IŠGARSINO LIETUVOS VARDĄ

Šiuo numeriu norima paminėti DARIAUS IR GIRĖNO žygį (1933 m. liepos 15-17 dd.). Net ir geresniu popierium. Tai inž. STASIO VANCEVIČIAUS iniciatyva ir pastangomis.

*Teisingas, didis mūsų Dievas,
Jo rankoj amžių ateitis.
Gyvuos mūs Lietuva tėvynė,
Ją laimins bočių praeitis.*

(V. Mykolaitis-Putinas)

kovą prieš lietuvių. Net Lietuvos mokyklose, kur, rodos, tautinė sąmonė turėtų būti šviesesnė nei kitur, lietuviai persekioja lietuvius, mokytojai tampa kompartijos agentais, rūpinasi atgyvento ateizmo brukimu, bet nekreipia dėmesio į autentišką žmogaus auklėjimą. Okupacinei sovietų valdžiai pavyko sutelkti ištisus lietuvių seklių būrius, kurie išdavinėja savo žmones. Atsiranda tautiečių kurie nuolat įskundinėja kunigus, einančius savo pareigas. Tai tragiškas ir kartu niekšingas tautos elementas, kuris sunkina žiemojimą. Galbūt teisingas Tomas Venclova, pareiškęs, esą kartais geriau, kai valdančiose vietose sėdi rusai, o ne lietuviai, nes pastarieji giliau išsiskverbė. Žinoma, nevisais atvejais taip yra, tačiau, matyt, jie dabar yra dažni. Tai pats liūdniausias mūsų tautos žiemojimo aspektas, nes kėsina į patį branduolį ir paliečia jo gyvybę.

Tėviškės Žiburiai

"LKB KRONIKA" NR. 26

Lietuvio skundas

"Kaip gali džiaugtis tautos sūnūs ir dukros, kai norima išplėsti ... ką jų tėvai ir proselniai taip šventai saugojo"

Ukmergė

Paniures dangus mūs Tėvynėj,
O debesys vis nesisklaido...

Kaip gali džiaugtis tautos sūnūs ir dukros, kai iš jų širdžių norima išplėsti tai, ką jie turi brangiausio, ką jų tėvai ir proselniai taip šventai saugojo, negailėdami kraujo ir gyvybės aukos. Tai šventas mūsų tikėjimas. Jis buvo paguoda baudžiamos iškankintiems lietuviams, kurie grįždami iš lažo dejavo ir guodėsi prie samanoto pakelės kryžiaus. Tikėjimas suspindęs visu vaiskumu mūsų tėvams ir broliams nepriklausomybės rytmetį, stiprinęs pokario siaube ir palaiškas mūsų kankinius kalėjimuose, šiandien griunamas su visu įnirtimu. Tikintiesiems trukdoma jį laisvai išpažinti. Juos net bažnyčioje pastebi pikta ateisto akis.

Štai pasiklausykite: Albinas Morkūnas, dirbantis Ukmergės rajono "Vienybės" gamykloje cecho meistras, 1976 per Velykas dalyvavo šv. Mišiose Žemaitkiemio parapijos bažnyčioje. Už šį "nusikaltimą" jis buvo pašalintas iš užimamų Vietos profsąjungos komiteto pirmininko pareigų, ir butų eilėje buvęs pirmasis, stauga atsidūrė... pačiam gale.

Panašių faktų mūsųose ne de-

šimtys, bet šimtai. Daug kas vo vardas žinomas ne tik Lietudarbovietėse bei mokyklose dėl religinės praktikos nešioja pašaipų fanatiko vardą. Tačiau kuo lietuvis labiau puolamas, tuo drąsiau jis išpažįsta savo tikėjimą, ir iš Dievą bei Tėvynę mylinčių širdžių veržiasi pagalbos šauksmas:

O Dieve, ar ilgai taip tęsis?
Kiek laiko dar tęsis nevalia?
Sustiprink besilpstančią
dvasią,
Šventasis palaukių Smūtkelį!

Paberžė

1976 gruodžio 27 į Vilniaus KGB buvo iškviestas Paberžės (Kėdainių raj.) klebonas kun. Stanislovas Dobrovolskis. Du saugumiečiai kelias valandas "mokė" Tėvą Stanislovą, ką daryti ir ko vengti, kad būtum lojalus Tarybų Sąjungos pilietis ir kunigas. "Mokytojai" iš KGB pareiškė Paberžės klebonui, kad jis esąs neramiausias Lietuvos kunigas, užsiimęs kažkokia veikla. Saugumiečiai oficialiai T. Stanislovą išpėjo dėl jo pamokslų, kuriuos jie vadino antitarybiniais. Oficialus perspėjimas pateiktas LTSR prokuratūrai.

T. Stanislovas kelis kartus pamokslu metu paragino tikintčiuosius atitiesti nugaras, kurios sulinko Hitlerio ir Stalino laikais, t.y. būti drąsiais ir sąmoningais katalikais.

Paberžės klebono T. Stanislo-

vo vardas žinomas ne tik Lietuvoje, bet ir plačiai Tarybų Sąjungoje. KGB žino, kad pas T. Stanislovą atvažiuoja daug turistų pasižiūrėti jo įdomaus muziejaus ir bijo, kad kunigas tų turistų neužkrėstų "antitarybinėmis" idėjomis.

Šiuo metu T. Stanislovą norima iš Paberžės iškelti.

Šlavantai

LTSR Prokurorui

Nuorašas: J.E. vysk. L. Pavilioniui

kun. J. Zdebskio

Pareiškimas

1976 gruodžio pradžioje man neesant namuose, atvyko kažkokie keturi piliečiai, iš jų vienas milicininko uniforma. Radę namuose mano motiną ir svečius, jie savavališkai apvaikščiojo visus mano kambarius, grasinančiais išsireiškimais įžeisdami mano svečius. Atvykėliai savo pavardžių nepasisakė ir nepalikė nei kratos orderio, nei apžiūros akto.

Prieš kelias dienas panašią operaciją atliko kiti asmenys, tarp kurių buvo ir Šlavantų vidurinės mokyklos direktorius J. Petrauskas. Prašau Prokurorą išaiškinti įvykį ir minėtiems asmenims priminti tarybinius įstatymus.

Šlavantai, 1976. XII. 20.

J. Zdebskis

Šlavantų klebonas

Lietuvių Tautodailės Institutas

Š.m. gegužės 14 d. dailininkų Tamošaičių ūkyje (Kingstone) įvyko steigiamasis Lietuvių Tautodailės Instituto susirinkimas. Dalyvavo 18 asmenų iš Kingstono, Montrealio, Otavos ir Toronto.

Susirinkimui pirmininkauti buvo pakviesta I. Lukoševičienė, sekretoriauti S. Balsienė. Dail. A. Tamošaitienė plačiau panagrino dabartinę būklę tautodaile besidominčių ir toje srityje dirbančių asmenų bei organizuotą veiklą kanadiečių tarpe. Lietuvių tarpe yra tik viena "Vaivorykštė", dirbanti organizuotai toje srityje ir rodan-

Naujai Kanadoje įsteigtojo Lietuvių Tautodailės Instituto emblema. Jos autorius — dail. A. Tamošaitis

ti gražius darbo vaisius. Dail. A. Tamošaitienė kvietė visus sudaryti Lietuvių Tautodailės Institutą, kuris tyrinėtų lietuvių tautodaile, skatintų bei ugdytų jaunimo domesį šioje srityje, perduotų meno tradicijas tolimesnėms kartoms, organizuotų tautodailės parodas, platintų tautodailės istorinę ir praktinę idėją, rūpintųsi atitinkamos spaudos leidimu, sudarytų reprezentacinius parodų vienetus.

Po ilgesnių diskusijų, kuriose dalyvavo J. Danys, B. Mažeikienė, V. Matulaitis, I. Lukoševičienė ir A. Tamošaitis, visi šiam siūlymui mieliai pritarė. Visi sutiko būti naujai įsteigto instituto nariais. Dail. A. ir A. Tamošaičiai buvo paruošę bendrų

Naujas prezidentas

Sovietų kompartijos vadas L. Brežnevas Belgrado konferencijoje dalyvaus ne tik kaip komunistų vadas, bet ir kaip Sovietų Sąjungos prezidentas. Augščiausiojo sovieto posėdyje Maskvoje jis vienbalsiai buvo išrinktas šios parlamentą imituojančios institucijos prezidento pirmininku. Ligšiolinis pirmininkas N. Podgornas, prezidentui vadovavęs 11 metų, net nedalyvavo posėdyje. Pasitenkinta tik sausu pranešimu, kad jis pasitraukia pensijon. L. Brežnevą kandidatu pasiūlė kompartijos ideologas M. Suslovas. Savo kalboje L. Brežnevas pabrėžė, kad valstybinės pareigos reiškia kompartijos vaidmens sustiprinimą bei kompartijos vado pozicijos suliginimą su kitais užsienio valstybių vadais konferencijose. Iš tikrųjų augščiausiojo sovieto prezidento pirmininko postas tėra ceremoninio pobūdžio, nes visus sprendimus daro kompartijos politbiuras. L. Brežnevas augščiausiajam sovietui jau yra vadovavęs 1960-64 m., kai kompartijos vadu buvo N. Chruščiovas. Tačiau Sovietų Sąjungos istorijoje L. Brežnevas yra pirmasis kompartijos vadas, tapęs ir augščiausiojo sovieto prezidento pirmininku. Didžiąją šių pareigų dalį, atrodo, atliks naujoje konstitucijoje numatytas prezidento vicepirmininkas, L. Brežnevui paliktadamas tik ryšius su užsieniu.

bruožų statuto projektą. Susirinkusieji išrinko laikiną valdybą, kuri paruoštų formalų instituto statutą, ištirtų instituto valdžios įstaigose įregistravimo reikalą ir sukviestų visuotinį narių susirinkimą Kingstone. Visi nariai paprašyti kviesti naujus narius instituto veiklai. Instituto nariais gali būti visi, kurie domisi tautodaile bei gali kuo nors padėti šio instituto veiklai.

Laikinojon valdybon išrinkti 7 asmenys pasiskirstė pareigomis: pirm. A. Tamošaitienė, vicepirmininkai — L. Balsys ir V. Matulaitis, sekretorė A. Vaitonienė, nariai — Ir. Lukoševičienė, Kr. Makauskienė ir J. V. Danys. Tautodailės instituto veiklai finansuoti bus įsteigtas specialus fondas.

Po susirinkimo dail. A. ir A. Tamošaičiai parodė spaudai paruoštą tautodailės knygą anglų kalba "Lithuanian National Costume", apie 260 puslapių su juoda-balta ir spalvotomis iliustracijomis.

Susirinkimo metu visi dalyviai buvo gausiai bei skaniai vaišinami valgiais ir gėrimais.

Lituanos promovem assistência médica na Amazônia

MANCEL R. FIUZA

Recém-chegado da Austrália, esteve há pouco visitando o Comitê Pró-Liberdade das Nações Cativas — Pro Libertate — em São Paulo, o jovem médico lituano Dr. Vitas Kiausas, com destino a Guajara-Mirim, em Rondônia.

Dr. Kiausas relatou o objetivo ao qual consagrará suas atividades profissionais no Brasil: o Hospital Bom Pastor.

Situado às margens do rio Mamoré, aquele hospital com capacidade de 36 leitos, está dotado de modernos recursos médicos: pronto-socorro, instalações de Raio X, sala de cirurgia, secção de pediatria, etc.

Oitenta funcionários compõem o corpo administrativo. Atendem os doentes seis médicos especialistas, duas enfermeiras de alto nível, dois auxiliares de enfermagem e duas religiosas. Pelo Hospital Bom Pastor passam cerca de 3.000 casos por mês, ocorrendo 300 a 400 internamentos.

Toda essa obra é fruto do labor apostólico e espiritual de iniciativa do Pe. Alexandre Bendoraitis. Nasceu na Lituânia, para onde não mais voltou após ter sido exilado na Sibéria em razão da perseguição comunista. O Pe. Bendoraitis naturalizou-se brasileiro e há 15 anos reside em Rondônia. Ele foi recentemente agraciado com a Medalha do Mérito Rondon e com o título de "cidadão guajaramirense" pelos relevantes serviços prestados àquela região.

Atencioso e comunicativo, o Pe. Bendoraitis tem sempre palavras de carinho e estímulo para crianças, velhos e enfermos atendidos pelo Hospital Bom Pastor, confortando os que sofrem, inculcando nas almas as virtudes católicas da resignação e esperança.

As famílias ribeirinhas do rio Mamoré e afluentes do vale do Guaporé recebem também assistência médico-social do zeloso sacerdote, através de uma lancharia de grandes proporções equipada com material de atendimento médico. (ABIM — Agência Boa Imprensa).

LIETUVIAI PRAVEDA MEDICINIŠKĄ PRIEŽIŪRĄ AMAZONIJOJ

Tokiu reikšmingu užvardinimu trijose Brazilijos valstijose išėjo šie laikraščiai: A CIDADE (Campos, RJ), CORREIO DO CEARÁ (Fortaleza, CE), FERNANDOPOLIS JORNAL (Fernandópolis, SP), "Pro Libertate" komiteto rūpesčiu ir pastangomis.

TĖVŲ ŽEMĖ LIETUVA
MŪS ŠIRDYJE VISADA!

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

ČIKAGOS ŠV. KRYŽIAUS LIGONINĖJE birželio 6 d. mirė a.a. gen. Kazys Musteikis, paskutinis nepriklausomos Lietuvos krašto apsaugos ministeris, sulaukęs 82 metų amžiaus.

Vatikanas

LIETUVIŲ KOPLYČIA ŠV. PETRO BAZILIKOJE apvogė nežinomi asmenys. Pavogtas, matyt, kaip suvenyras Lietuvos Vytis, kurį buvo sukūręs italų skulptorius Aliero Nena. Vytis buvo pritvirtintas prie plieninių grotelių, kuriais uždaromas įėjimas koplyčion. Vagystę pirmasis pastebėjo Vyčio kūrėjas A. Nena.

Vokietija

VLB KRAŠTO VALDYBA svarsto galimybę surengti vasaros stovyklą 8-13 metų amžiaus vaikams Romuvoje, Huettenfelde, liepos 24 — rugpjūčio 7 d.d.

EUROPOS DIENOS PROGA gegužės 7 Muenchene, Marienplatz aikštėje, įvyko koncertas ir demonstracija, kurioje buvo reikalaujama laisvės R. Europai. Vienas kalbėtojų reikalavo laisvės ir Lietuvai. Dalyvių eilėse buvo matyti lietuvačių, pasipuošusių tautiniais drabužiais. Šis trumpas ir neišsamus pranešimas yra ištrauka iš vieno "TŽ" skaitytojo gauto laiško, rašyto vokietės, kuri demonstraciją matė, bet joje nedalyvavo.

Baltiečiai netilpo katedroje

Sibirinių trėmimų minėjimas Toronte birželio 14 d. vakarą šiomet buvo ypatingas — dalyviai buvo tiek gausūs, kad netilpo katalikų Šv. Mykolo katedroje. Manoma, kad jų buvo arti 2.000. Tai bene pirmą kartą baltiečiai taip gausiai dalyvavo. Paklaustas estų veikėjas, kodėl taip buvo, atsakė: "mes daug dirbom". Mat, šiomet sibirinių trėmimų minėjimą rengė estai. Jie mobilizavo savo skautus, chorą, orkestrą ir naujai paskirtą liuteronų vyskupą K. Raudsepp. Dėlto jų dalyviai buvo žymiai gausesni nei pernai. Be to, prisidėjo ir latviai su savo choru ir skautais. Pastarųjų eilėje buvo ir lietuviai. Aplamai, skautų, šaulių ir tautinės vėliavos, dalyvavusios procesijoje, sudarė iškilmingą nuotaiką.

Visa programa užtruko pusantros valandos. Maldas ir Šv. Rašto tekstus skaitė abu liuteronų vyskupai — estas K. Raudsepps ir latvis A. Lūsis. Estų vyskupas pasakė ir pamokslą. Svečiui prel. J. Balkūnui buvo skirta memorialinė kalba. Čia jis pasirodė kaip įtaingiausias kalbėtojas, puikiai nušvietęs Estijos, Latvijos ir Lietuvos būklę, jų kančias ir jų kovas už

žmogaus teises.

Iš lietuvių šiais metais giedojime dalyvavo tik sol. R. Strimaitis, kurio tenoras stipriai skambėjo erdvioje katedroje. Giedojimą atliko estų ir latvių chorai. Dvi giesmes giedojo visi dalyviai savo kalbomis, bet ta pačia melodija ("Dieve, Tėve, danguje" ir "Viešpatį garbink visatos Valdovą galingą").

Užbaigus religinę dalį, Baltiečių Federacijos pirm. L. Leivat pranešė, kad slaptais keliais gautas velionies prezidento Paets raštas, skirtas Jungtinėm Tautom, kalbą apie žmogaus teises, bet anuomet JT nepasiekęs. Šis raštas buvo staigmena.

Iš pasauliečių kalbėjo Kanados parlamento narys, buvęs ministeris, primindamas Kanados vyriausybės nusistatymą žmogaus teisių klausimu.

Moterų baltiečių vardu žodį tarė jų tarybos pirm. estė H. Aruja, kreipdamasi į Kanados vyriausybę ir kviesdama stipriau veikti žmogaus teisių įgyvendinimo srityje ir neužmiršti pavergtų Baltijos kraštų.

Iškilmė baigta visų trijų tautų himnais, giedamais dalyvių ir grojamais orkestro. B.

Baltiečių dvasiškiai vadovauja ekumeninėm pamaldom sibirinių trėmimų minėjime birželio 14 d. Torontu katalikų Šv. Mykolo katedroje. Iš kairės: estų ev. liuteronų vysk. K. Raudsepp, latvių ev. liuteronų arkiv. A. Lūsis, lietuvių prelatas Jonas Balkūnas, kuris tarė ir atitinkamą žodį.

Tėviškės Žiburiai

TIESA IR GYVENIMAS

Širdies ir minties dienos

Seminaras, kuris gvildeno evangelinio žodžio skleidimą

Gegužės 21-22 d.d. į Putnamą, Nekaltai Pr. M. Marijos seserų centrą, suvažiavo seserys iš visų skyrių studijuoti klausimo, kaip skleisti Kristų šių laikų žmonėms. Susirinko per 30. Į talką pasikvietė iš Čikagos kun. V. Bagdanavičių, MIC, ir vienuolyno kapelioną kun. St. Ylą. Studijų dienas organizavo ir vadovavo ses. Onutė Mikailaitė.

Studijom pasirinkti du svarbūs dokumentai: Pauliaus VI "Evangelii nuntiandi — Evangelijos skelbimas" (1975) ir vyskupų sinodo studijų raštas "Evangelizacija moderniajame pasaulyje". Lietuvių visuomenėje tie dokumentai nėra sulaukę pakankamo dėmesio.

Šeštadienio rytą visi seminaro dalyviai susirinko vienuolyno bibliotekoje. Ses. Onutė Mikailaitė trumpai aptarė seminaro užduotį ir pristatė kun. V. Bagdanavičių paskaitai: "Apaštalavimas Pauliaus VI supratimu".

Apaštalavimas esąs Kristaus liudijimas. Šių dienų žmogui nebeužtenka iškalbingumo, jam reikia gyvo liudijimo. Kiekvienas krikščionis — Evangelijos skelbėjas turi būti patikimas ir ištikimas. Iš mūsų reikalaujama asmeninio liudijimo. Mūsų laikų mokslininkai išaugino daug pesimistų — a t e m e betkokią viltį, įvedė į didžiausią tragediją daugelį žmonių, nes paneigė žmogaus santykį su asmeniniu Dievu.

Apaštalavimas esąs įsijungimas į ilgalaikę veiklą. Apaštalas dažnai savo darbo vaisiaus nemato, nes kaip šv. Paulius rašo (1 Kor. 3, 4-9) apaštalai yra tik Dievo pasiuntiniai — sodina, laisto, o Dievas augina.

Po paskaitos sekė ilgokas pasidalinimas mintimis.

Po pietų kun. V. Bagdanavičius gvildeno antrą temą iš vyskupų sinodo rašto, iškeldamas ypatingas mūsų civilizacijos apraiškas, kurios gali būti praviros durys Kristaus šviesai įeiti. Esą šio laiko žmonės siekia išsilaisvinimo iš visokios vergijos, jieško naujų gyvenimo stilių. Žmogus klausia, kokia jo gyvenimo prasmė. Nemažai žmonių išgyvena nusivylimą technika, kuri duoda patogumus, bet neteikia pasitenkinimo. Bažnyčia išsina iš susiliejimo su politinėmis srovėmis ir daugiau reiškiasi dvasiniu gyveningumu. Jaučiamas pasipriešinimas sustingusioms formoms ir noras rasti naujų religinių išraiškų, kurios daugiau plauktų iš vidaus. Dygsta naujos bend-

ruomenės, kurios rodo jaučiamą žmonių solidarumą. Pabunda asmeninė atsakomybė. Daug pamaldumo formų, kurios neturi tikrų religinių šaknų, yra atmetamos. Jieškoma gilaus religinio išgyvenimo. Įvairių religijų ir pažiūrų žmonės susitinka dažniau bendrai jieškoti pasaulio taikos ir teisingumo. Visiems tiems klausimams atsakymus duoda Kristus savo Evangelijoje, bet kas ją praskleis?

Po tokios išsamios paskaitos sekė ilgos diskusijos, kurios buvo tęsiamos ir po vakarienes.

Sekmadienį, gegužės 22 d. rytą, seminaro dalyvės jungėsi bendroje šv. Mišių aukoje, kurias koncelebravo kun. V. Bagdanavičius ir kun. St. Yla. Pamokslą pasakė kun. V. Bagdanavičius. Po šv. Mišių ir pusryčių susirinkome kun. St. Ylos paskaitai "Religinės lietuvių savybės". Kun. St. Yla pabrėžė, kad lietuvis labiau jieško tiesos ir prasmės, negu malonės. Jame vyrauja dvasia, o ne forma. Lietuvio santykis su Dievu labai asmeninis, apie kurį jis nėra linkęs kalbėti. Net šeimose dažnai visi meldžiasi viens nuo kito slėpdamiesi.

Po paskaitos sekė karštų diskusijos. Vienos labai sutiko su kun. St. Ylos iškeltomis savybėmis, o kitoms atrodė, jog ir kitų tautų žmonės panašiai daro. Visdėlto prieita išvada, kad lietuviai, kaip grupė, pasižymi tais bruožais.

Po pietų įvyko pačių seserų simpoziumas. Šv. Tėvo raštą "Evangelica testificatio" ir arkiv. Jurgio Matulaičio mintis apie apaštalavimą pateikė ses. Onutė Mikailaitė. Apie religinių vaikų švietimą bei auklėjimą anksčiau ir dabar kalbėjo ses. M. Margarita. Temą "Jaunimo tikėjimas ir jieškojimas" gvildeno ses. M. Ignė. Apie tai, kaip padėti žmonėms, jieškantiems gilesnio dvasinio gyvenimo, kalbėjo ses. M. Paulė. Vyresniosios kartos dvasinius poreikius aptarė ses. M. Aloyza.

Po visų pasisakymų išryškėjo vaizdas, kad N. Pr. M. Marijos seserys, nors skaičiumi negausios, yra plačiai ir giliai įleidusios šaknis į lietuvišką-krikščionišką dirvožemį. Tos studijų dienos buvo tartum naujas dirvožemio papurenimas, kuris, tikimės, padės Kristaus sėklai augti.

Baigdamos šias studijų dienas, galvojome, kas tokias studijas galėtų suruošti plačiai lietuviškai visuomenei? O jų reikėtų. A. D.

Naujajį Amerikos šventąjį pasitinkant

"MAŽASIS FILADELFIJOS VYSKUPAS"

"Naujasis pasaulis" — Šiaurės ir Pietų Amerika kol kas turi tik keletą savitų ar natūralizuotų šventųjų. Pats naujausias — šv. JONAS NEPOMUCENAS NEUMANAS, redemptoristas, gimęs 1811 m. kovo 28 dieną Čekoslovakijoje, tuometinėj austrų-vengrų imperijoje.

Jonas Nepomucenas, dvidešimties metų vaikas, įstojo į diecezinę Leopoldinos, buvusios pirmosios Brazilijos imperatorienės, atminčiai tėvo — imperatoriaus Pranciškaus I — įkurtą seminariją. Taigi, ir dėl tos Braziliją primestos seminarijos, naujasis šventasis mums, čia gyvenantiems, tampa dar artimesnis.

Brazilai išleis specialią gausiai iliustruotą, naujo šventojo biografiją. Bus svarbu ir mums, lietuviams, kad ir nesava kalba, daugiau ką sužinoti apie tą „mažąjį Filadelfijos vyskupą“, taip primintą dėl jo mažo ūgio, bet tapusį „dvasios milžinu“.

Dar seminaristas, Jonas svajojo tapti misionierium. Kažkaip jį tada domino ir traukė neseniai sujungtųjų Jungtinių Amerikos Valstybių, Šiaurės Amerikos misionijos.

Amerikon jis iš tikrųjų atvyko dar klierikas, išplaukdamas iš Havre, Prancūzijos uosto, beveik be cento kišenėj. Kunigu buvo įšventintas New Yorke, Kiek vėliau, 1842 metais, padarė amži-

nus įžadus redemptoristų kongregacijoj.

Tuoju pasireiškė kaip pavyzdingas vienuolis, o vėliau — kaip reto uolumo ir pasišventimo Filadelfijos vyskupas. Teko jam gyventi, veikti ir daug ką pernešti to laiko katalikams nepalankiose sąlygose. Įsidėmėtina, kad, neatsižvelgiant į visus patirtus prieštaravimus, tas „mažytis vyskupas“ įstengė atlikti milžiniškus darbus.

Jis pastatė 80 bažnyčių ir katedrą savo valdomai vyskupijai. Be to, suorganizavo iki šiol galiojančią daug nusipelnusių parapiinių mokyklų sistemą. Jo didelis nuopelnas — seselių vienuolių naujos kongregacijos įsteigimas, kaip ir 40 valandų Švč. Sakramento adoracijos įvedimas. Visų gi tų jo pasisekimų paslaptis — po nepalaužiamo tikėjimo ir beribės meilės Dievui ir Bažnyčiai — tai jo stebėtina meilė vargstančiam artimui, lygiai visiems miesto ir vyskupijos vargdieniams.

Šv. Jonas Neumanas mirė visų lygiai apverktas ir atmintas savo numylėtoje Filadelfijoje — „broliškumo“ didmiestyje — 1860 m. sausio 6 dieną, būdamas dar tik 49 metų amžiaus.

Nenuostabu tad, kad nevien filadelfiečiai, o ir visa Šiaurės ir Pietų Amerika taip gausiai dalyvavo savo mažyčio ūgio, bet didžio meilėje Ganytojo kanonizacijos šventėj, 1977 m. birželio 19 dieną. Apskaičiuota apie 100.000 dalyvavusių Romoje, iš visų kraštų, tose išskirtinose iškilmėse. Tokiu pat keliu Šv. Tėvo žodis ir palaiminimas pasiekė, per tuos maldininkus, visus jų atstovaujamus kraštus, ypač abiejose Amerikose.

-o-o-

Leisk, Viešpatie, tikintiesiems džiaugtis visų šventųjų, o ypač šio, neseniai paskelbtojo, JONO NEUMANO, prisiminimu ir užtartinimu.

Ir padėk mums ne vien stebėtis šv. Jono Neumano Dievo ir artimo meilės darbų pavyzdžiais, o ir stengtis juos pasekti ir jais gyventi.

Be to ypač mes, lietuviai, nuolankiai meldžiam Viešpatį kad parodytų mūsų kenčiančiai, išblaškytai tautai ypatingą malonę — kad Dievo Tarnui, arkivyskupui JURGIUI MATULEVIČIUI-MATULAIČIUI būtų greitai pripažinta šventumo garbė, kad ir šis naujasis DORYBIŲ PAVYZDYS stiprintų Lietuvos vaikus ir šviestų visai kovojančiai Bažnyčiai.

PMU

JAUNIMAS RUOŠIASI DEMONSTRACIJAI WASHINGTONĖ

Detroito Dievo Apvaizdos parapijos lietuvių Kultūros centre, balandžio 16 įvyko Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos šaukiamas pasitarimas demonstracijos Washingtonė reikalui. Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga paprašė Amerikos Lietuvių Tarybą, JAV Lietuvių Bendruomenę, Kanados Lietuvių Bendruomenę, Pasaulio Lietuvių Bendruomenę, JAV lietuvių jaunimo sąjungą, Kanados lietuvių jaunimo sąjungą ir Vyriausią Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą atsiųsti savo atstovus. Pasitarime dalyvavo: Ofelija Baršketytė (ALTA), Birutė Zdanytė (JAV LB), Jurgis Valaitis (Kanados LB ir Kanados lietuvių jaunimo sąjunga), Jonas Urbonas (PLB), Gabija Juozapavičiūtė (PLJS), Paulius Bernotas (JAV LJS), Viktoras Nakas (PLJS) ir Algis Zaparackas (PLJS) patarėjas.

Pasitarimų dalyviai padarė eilę svarbių sprendimų. Bene svarbiausia buvo tai, kad visos atstovaujamos organizacijos davė savo principinį sutikimą demonstraciją ruošti. Balandžio 17 Vliko vicepirmininkas Jurgis Valaitis telefonu pranešė, jog ir Vlikas, nors pasitarime nedalyvavęs, savo principinį pritarimą duoda.

Pasitarimo dalyviai nusprendė, jog demonstracijos tikslai yra du: 1) pasauliui parodyti, kad Helsinkio konferencijos Baigiamasis aktas yra Sovietų Sąjungos nuolat pažeidžiamas Pabaltijy, ir 2) išnaudoti Belgrado konferencijos politinį momentą, atkreipiant pasaulio dėmesį į tai, kad ne tik Helsinkio sutartis yra Pabaltijy pažeidžiama, bet taip pat, kad Lietuva, Latvija ir Estija yra okupuoti kraštai, turį teisę į savi valdą.

Detroito balandžio 16 pasitarimo dalyviai nutarė, jog demonstracija įvyks rugsėjo 24 (ar rugsėjo 17, jei pirmajai datai nebūtų galima gauti demonstracijos leidimo). Rugsėjo 24 pasirinkta dėl trijų priežasčių. Pirmą, pagal pačių kongreso narių pateiktas žinias, Belgrado konferencijos **substantyvūs** pasitarimai įvyks tik tai rugsėjo mėnesį. Norint išnaudoti Belgrado konferencijos politinį momentą, demonstracija rugsėjo mėnesį būtų geriausias laikas. Antra, Sovietų Sąjungos vadas Leonidas Brežnevas rudenį žada būti Washingtonė. Trečia, rugsėjo vidury visi bus grįžę iš atostogų, o jaunimo mokslo metai tik prasidėję, tad demonstracijos dalyvių mokslas

mažai nukentės ir daugumas neturės nuvogti atostogom skirto laiko.

Pasitarimo dalyviai nutarė, jog demonstracija įvyks prie Washingtono Lincoln Memorial paminklo. Lincoln simbolis, kaip pavergtųjų išlaisvintojo, yra ypač svarbus šiai demonstracijai. Be to, Lincoln Memorial turi stogą, po kuriuo būtų galima slėptis jei lytų. Taip pat prie to pastato nėra per daug erdvės, kaip tokiam Washington Monument, kur net 10 tūkstančių žmonių gali išsisklaidyti ir dingti gamtos platybėj.

Demonstracijos pavadinimas bus Baltic Human Rights Rally, arba Pabaltiečių Žygis už Žmogaus Teises. Žygy dalyvaus Kanadoj bei Amerikoje gyvenant lietuvių, latvių bei estai. Laukiama 1000 lietuvių (500 iš rytų ir 500 iš vidurvakarių) ir 1000 estų bei latvių. Taigi iš viso bus 2000 žmonių. Kviečiamų kalbėtojų ar garbės svečių sąrašas yra numatyta prez. J. Carter, senatoriai Case, Percy, Jackson, Javits ir Griffin, kongresmanai Fenwick, Derwinski ir Blanchard, rašytojai A. Solženicynas ir T. Venclova.

(PLJS)

Toronto Maironio mokyklą baigusios džiaugiasi gautais pažymėjimais. Iš kairės: Ona Jurėnaitė ir Laima Janušauskaitė
Nuotr. St. Dabkaus

Pavergtųjų reikalai Belgrade

VLIKo pirm. dr. K. J. Valiūnas ir VLIKo narys J. Valaitis
Torontė • Pasitarimas politiniais reikalais

Tautos Fondo Kanados atstovybės pakviestas, birželio 25 d. Torontė lankėsi VLIKo pirm. dr. K. J. Valiūnas, lydimas Tautos Fondo tarybos pirm. J. Valaičio. Jų tikslas — pasitarti su Kanados Tautos Fondo darbuotojais politiniais, organizaciniais ir finansiniais reikalais. Pasikalbėjimas įvyko Lietuvių Namuose, dalyvaujant gen. konsului dr. J. Žmuidzinui, TF Kanados atstovybei, TF Toronto atstovybei ir būriui kviestinių svečių. Pirmininkavo dr. J. Sungaila.

Savo pranešime dr. Valiūnas daugiausia kalbėjo apie jau vykstančią Belgrado konferenciją. Tuo tarpu ji esanti įkliuvusi į procedūrinius klausimus, nes priešingoji pusė nori tokios darbotvarkės, kurioje žmogaus teisių klausimas būtų nustumtas į nežymią vietą. Atrodo, darbotvarkės reikalai užims kelis mėnesius, ir tikroji konferencija galės prasidėti tik rudenio. Pavergtosios tautos ši kartą ėmėsi kitokios taktikos nei Hel-

sinkyje. Užuot važiavę patys atstovai į Belgradą, jie perduos savo medžiagą Žmogaus Teisių Lygai Paryžiuje. Pastaroji sutiko perduoti pavergtųjų skundus visų konferencijoje dalyvaujančių valstybių delegatams. Toji medžiaga, išversta į kelias kal-

bas, iš lietuvių pusės jau įteikta.

Atsakydamas į klausimus, dr. Valiūnas palietė visą eilę kitų sričių:

Europos tautoms parūpo komunizmo pavojus. Iš jų gautama daug paklausimų apie būklę komunistų pavergtuose kraštuose. Ypač tuo pradėjo domėtis Anglija. VLIKas pradėjo leisti specialią informaciją Europos reikalams.

Juostų audimo kursai

Lietuvių Tautodailės Instituto Kanadoje pradėjo savo veiklą juostų audimu. Iš Ročesterio buvo atvykusi į dail. A. Tamošaitienės dailės studiją grupė mergaičių ir moterų pasimokyti įvairių rūšių juostų audimo. Kursantės buvo supažindintos su lietuvių juostų istorija bei daile. Kiekviena klausytoja užsiaudė po rinktinę juostą ir buvo išmokytos pinti, vyti, kaišyti ir austi dimines juostas. Joms buvo parodytas didelis Tamošaičių rinkinys senoviškų juostų, atsivežtų iš Lietuvos, ir šios pažintintos su dabartinėmis audžia-

momis juostomis.

Užbaigus juostų audimo kursą, buvo išduoti pažymėjimai Lietuvių Tautodailės Instituto vardu: Živilei Tamošiūnienei, Gailei Tamošiūnaitei, Gailei Skucienei, Rūtai Ilgūnaitei, Rūtai Gečienei, Lizai Choromanskaitei. Kursams vadovavo A. Tamošaitienė, talkinama A. Tamošaičio teorinėmis žiniomis.

• Jaunimas yra mūsų gyvenimo šaknys. Jos nudžiūs — išnyks ir viršūnės: garsiosios dainų šventės, didingos šokių šventės ir nebebus kam žodžio tarti dėl Lietuvos laisvės.

M. KRUPAVIČIUS

Kodėl mum reikia išmokti dainuoti lietuviškas dainas

Dalis Maironio lituanistinės mokyklos choro

Mum reikia išmokti lietuviškas dainas, nes iš jų mes daug sužinom apie mūsų tėvų tautą. Lietuviškos dainos daug mum pasako apie Lietuvą. Kai kurios pasako, kaip žmonės gyveno ar kaip jie visokius darbus darydavo. Daug iš jų aprašo, kaip žmonės verpė, malė, piovė šieną ir t.t. Kai kuriose dainose yra parašyta apie karus ar kovas, bet daugiausia yra parašyta apie gėles, daržus, gyvulius ar paukščius.

Gera žinoti šias dainas, nes tada mes išmokstame tas dainas, kurias mūsų tėveliai dainavo, kai jie buvo jauni. Jeigu mes gerai šias dainas išmoksime, tai mes būsim geri lietuviai, ir tos dainos niekad neišnyks. Bet jeigu nedainuosime, tai Lietuva niekad nebus laisva.

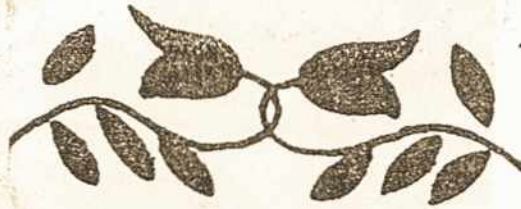
Rata Bobelytė, 7 sk.

Reikia žinoti lietuviškas dainas dėl to, nes žmogus, mokėdamas dainas, geriau pažįsta krašto kultūrą ir nuotaiką. Lietuvių tautinės dainos daugiausia parašytos apie kaimą. Tose dainose yra išreikšiami jausmai, viltys ir norai vienokiu ar kitokiu būdu.

Ir tremty esantis jaunimas stengiasi kuo daugiau išmokti lietuviškų dainų. Todėl per stovyklas ir skautų laužus stengiamės išmokti tas dainas, kurias mūsų tėveliai, seneliai ir protėviai dainuodavo. Iš dainų galima pasimokyti, kaip žmonės myli savo tėvynę, jos ilgisi ir ją didžiuojasi. Žinodami ir mokėdami lietuviškas dainas, sužinosim daugiau apie liaudies kūrybą.

Kristina Kėrkylaitė, 7 sk.

(Žiūrėkite brėžinį). Pamėginkit nubrėžti šį brėžinį nepakelę pieštuko ar rašiklio. Jei pasiseks, paaiškinkite, kaip darėte.

Tėviškėn sugrįžus

Tik akimirksniai mažytei tėviškėn grįžau —
kaiką žvilgsniu pasiimti atminimui sau:

gaivaus, tyro pievų kvapo,
šypsnių ramunėlių,
baltų liemenų šešėlių,
beržų svyrūnėlių.

“Neužmirškite mūsų!” sakė jie visi ir prašė —
“aplankykit, kas tik galit, mieli broliai, sesės!”

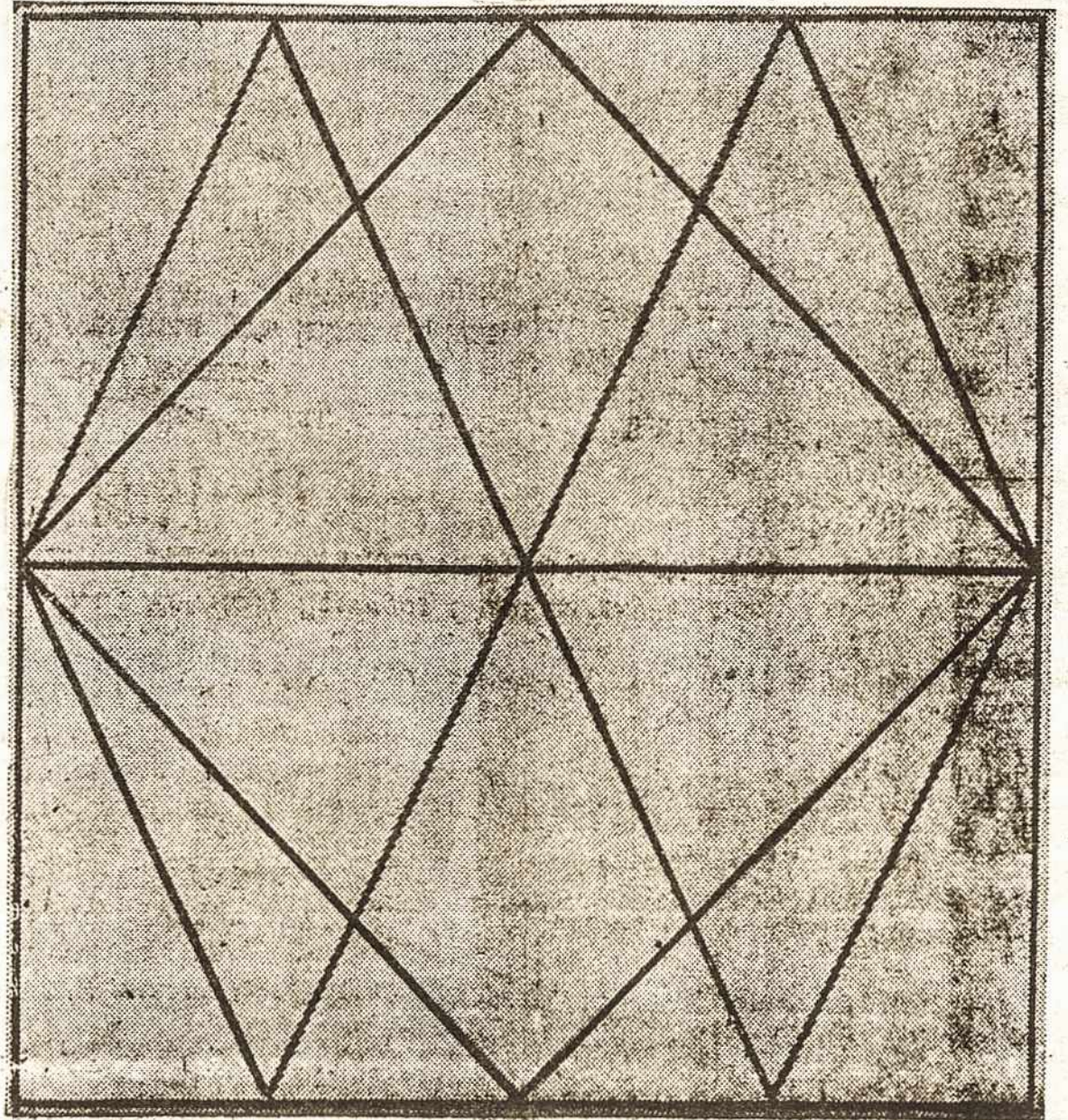
Birutė Vytienė

Geras žmogus

Pereitą savaitę mums buvo duotas klausimas, kaip būti geru žmogumi. Mano nuomone, žmogus turi būti geros širdies ir negali skriausti kitų žmonių. Geras žmogus turi žinoti, kada laikas dūkti ir kada laikas dirbti. Dauguma žmonių nežino to skirtumo. Aš dar nesu matęs žmogaus, kuris būtų tobulas, nes kiekvienas turi silpnybių. Žmogus gali elgtis kaip žmogus, jeigu jis turi smegenis. Jeigu jų neturi, elgiasi kaip žvėris. Tokį vadiname chuliganu. Mūsų pasaulyje yra daug chuliganų. Jie dažniausiai nebaigia mokyklos. Chuliganai per dieną planuoja, kaip ką nors pavogti naktį. Mano nuomone, būti geru žmogumi reikia turėti protą ir žinoti kaip jį naudoti.

Edis Slapšys, X sk.

Mūsų Lietuva

Dainų valandėlė "Palangos" skautų ir skaučių vieneto stovykloje Sao Paulo pajūryje, Brazilijoje
Nuotr. A. Saulaičio

Stasys Vancevičius

DARIAUS IR GIRĖNO ŽYGIS Į LIETUVĄ

Šių metų liepos 17 dieną sukanka lygiai 44 metai nuo Lietuvių Tautos Didvyrių, Dariaus ir Girėno, tragiškos mirties. Jų lėktuvas LITUANICA, kuriuo jie pakilo 1933 metų liepos 15 dienos rytą, laimingai ir sėkmingai perskrido visą Atlanto vandenyną nuo Šiaurės Amerikos žemyno iki Europos. Reikia prisiminti, kad prieš keturiasdešimt keturis metus pasirinkti tokį žygį, kaip skridimą be nusileidimo 7000 kilometrų su viršum, reikėjo nepaprastai didelės drąsos ir pasiryžimo. Tuo metu oro navigacijos technika nebuvo taip išsivysčiusi, kaip šiandien. Ir tik mažas, labai mažas skaičius kitų didelių valstybių lakūnų, su daug geresniais lėktuvais, su geresniu pasiruošimu, sugebėjo tokį milžinišką žygį įvykdyti.

Baigiant skristi per įkyrius vandens plotus, Darius įrašė savo dienorašty: „Netoli Europos sutikom audrą“... Norėdamas išvengti audros vidurio, Darius nukreipia LITUANICĄ per Škotijos Žiemų dalį ir per Šiaurės Jūrą Vokietijos žemyno link. LITUANICA dingiai skrodė audringąją erdvę. Poetas K. Binkis rašė:

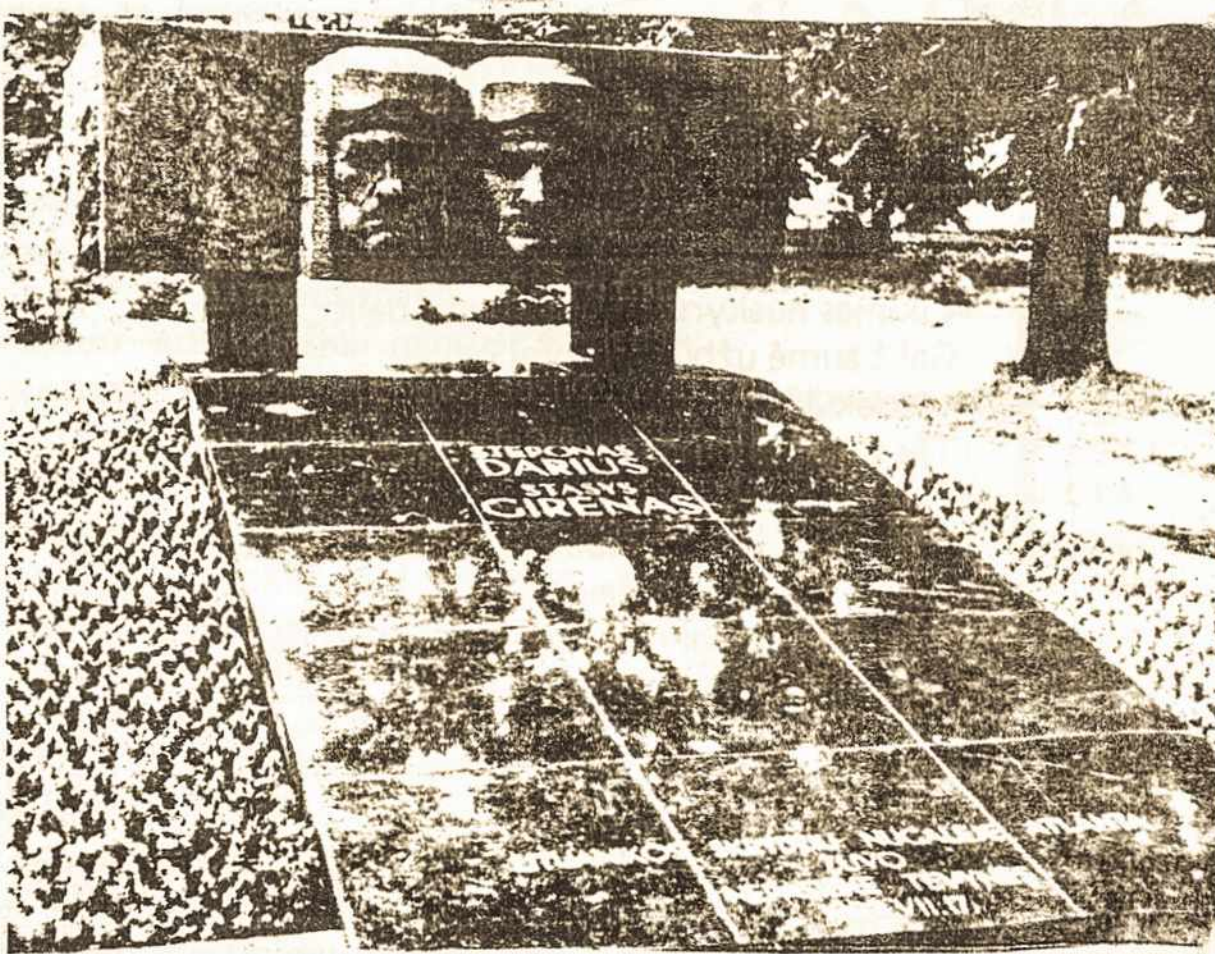
„Didvyrių širdys džiaugsmu plaka. Didžioji, sunkiausiaji ir pavojingiausiaji kelio dalis nugalėta. Atlanto vandenynas perskristas. LITUANICOS plieninė širdis plaka taisyklingai. Štai Reino upės blizgantis paviršius. Vokietija, o už jos... laukia savo herojų išsiilgusi Tėvynė. Kas sekundė, kas minutė artinasi mūsų drąsuoliai prie tikslo. Bet... štai rytuose iškyla juodas debesys. Kas daryti? Sukti į šalį? Ar nusilenkti Perkūno galiai ir nusileidus palūkti, kol praeis audra? Leistis, tiek kelio padarius! Ak, kad būtų radijo siųstuvas, paklaustume Kauną, Karaliaučiaus apie audros plotį. Niujorkas — Kaunas be sustojimo! Ir drąsuoliai nėra į audros sūkurį...“

O kitoj pusėj debesio, Kauno aerodrome minių minios, dešimtys tūkstančių žmonių, akis įbedę į vakaruose blykčiojančius žaibus, laukia savo didvyrių“.

Lietuvos Aeroklubo apskaičiavimu, laukiami Atlanto nugalėtojai turėjo atskristi liepos 17 d. apie 2 ar 3 val. ryto. Nudžiugę ir ilgo lūkeščio jaudinami žmonės automobiliais, autobusais ir pėsčiomis bėgte bėgo, kur Darius ir Girėnas turėjo nusileisti. Apie 30.000 lietuvių vidurnaktį laukė didvyrių. Jų tarpe Dariaus žmona su dukrele, sesuo Lora su vyru, Girėno brolis Petras ir kiti abiejų lakūnų giminės. Čia ryžosi visą naktį nemigus išstovėti, ūkininkai, darbininkai, įvairūs tarnautojai, kareiviai, šauliai, skautai, moksleiviai, karininkai, kariuomenės viršininkai, aukštieji valdininkai su Vyriausybės Galva J. Tūbeliu priešaky. Kauno aerodrome minia dainavo:

Atskrend sakalėlis per žalią girelę,
Atmušė sparnelius į sausą šakelę..

Apie 7 val. ryto kojos vos vilko iš aerodromo skaudaus apsvylimo palaužtus žmones, kurie ėmė skirstytis. Praėjus beveik 45 va-

Stepas DARIUS ir Stasys GIRĖNAS palaidoti A. Šančių karių kapinėse (prie Kauno).

GARBINGAI ŽUVUSIEMS LAKŪNAMS

Argi ne jūs per platųjį Atlantą
Ereliais, broliai, skridote pas mus
Ir erdvėmis, kur vienos audros tesilanko,
Tėvynei nešėt laurų vainikus? .

Kaip nuostabios žvaigždės aukštybių ploty,
Su nerimu, su šauksmu sieloj jūsų laukėm. —
Juk mes — visa tauta ereliais pasiryžom suplasnoti,
Nes supančių vulkanų dūmai mūsų šalį niaukia..

Bet žiauriojo likimo mostas kruvinasis
Prie slenkščio tėviškės mirties kilpa, drąsuoliai, jus sugavo,
Ir vakaruos ant palšojo, dangaus išrašė:
“Lietuvi, žūt ar laimėti — kelias tavo.”

Nūn galvas apsitraukę gedulingu šydu
Mes lenkiame prieš jus, didvyriai kritę,
Už vandenynų atneštą mums garbę, drąsą didžią
Už meilę Lietuvai, kuri iš Jūs padangių kelio švyti..

Juozas Paukštelis

landoms nuo išskridimo iš Niujorko visi galvojo, gal pritrūkus gazolino lakūnai turėjo kur nors nusileisti, tik ne Kauno aerodrome..

Bet...baisi ir skaudi visai lietuvių tautai tikrovė buvo visai kita. Apie ją kapitonas Petras Jurgėla savo knygoje „Sparnuoti Lietuviai Darius ir Girėnas“ taip rašo:

“Apie 5 valandą ryto ūkininkė, uogaudama Soldino miške, nusigando ir pašaukė policiją. Atvyko ir apskrities viršininkas, kuris tuojau radijo stotimis suteikė sunkią žinią... ELTOS atstovas iš Berlyno pirma pranešė Kaunui bausius gandus, bet netrukus Vokietijos ir Anglijos žinių agentūros paskelbė pasauliui bausią žinią, kurios nenorėjo priimti nei viena lietuviškoji širdis. Ta žinia, tartum perkūnas, trenkė į džiūgančios tautos širdis. Kiekvienas vaizduotės akimis mato Juodąjį Mirties Angelą, sparnais klaikiai apgaubusį du drąsius didvyrius.

Iš lietuvių bausių LITUANICOS „aerodromą“ ir liūdną tiesą išvydo ELTOS atstovas Berlyne Dr. Kaupas, kuris pranešė namalonią tikrąją. Apylinkė miškinga, daug kalnelių. Netoli Berlincheno miestelis, kur yra darbo stovykla. Ten buvo šviesos, pagal kurias gal norėdami susirasti lakūnai per žemai skrido (buvo žmonių matyti). Gal nesitikint sėkmingai nutūpti neaiškioj tamsoj, dįdis kapitonas neužmiršo Amerikos lietuviams žadėtos pareigos: išmetė jų siunčiamus vertingus laiškus. O pats su draugu rizikavo leisti tamsumon.. Gal tikrai mėgino tūpti... Apie 90 žingsnių nuo lėktuvo skeveldrų matyt lėktuvo ratų nubruoštos pušų viršūnės; kurį tarpą nieko nematyt, o paskui vis daugiau ir daugiau pušų viršūnių ir pagaliau kaip kirviu nukirstos 6 pušys pėdos storio. Ant žemės nukritęs lėktuvas apsvirtė, sutrupėjo ir sutriuškino narsius savo vairininkus. Jų kūnai sužaloti, sąnariai sulaužyti. Dariaus kūnas labiau sudribęs. Atrodo, kad prieš nelaimę vairavo Girėnas. Dariaus kišeninis elektros žiburys dar degė ir jo laikrodys tvinkšėjo, bet dvi galingos lietuviškos širdys jau nebetvinkšėjo.

Vokiečiai pastatė sargybą, tačiau daug skeveldrų ir daiktų išnešioti (paskui sugrąžinti). Jie didvyrių kūnus aptvarkė ir padėjo koplyčioj. Kitą dieną atvyko kap. Merkus ir inž. K. Bulota, kurie pradėjo tirti tragedijos priežastį. Randa, kad gazolino netrūko, gal tik aukščio rodiklis suklaidino: Niujorko pajūry pagal jūros lygį nustatytas ant nulio ir skrendant per vandenyną, jis taisyklingai rodė aukštį, bet Soldino žemėj rodė tik apie 400 metrų. Gal dėl to užkliuvo už medžių ir krito. Nelaimės vietą lankė tūkstančiai apylinkės ir iš toli atvažiavusių žmonių. Lietuvos Vyriausybės lėšomis pirkti ažuoliniai karstai, į kuriuos sudėti didvyrių kūnai ir pridengti Lietuvos ir Vokietijos vėliavomis.

Atlanto nugalėtojus lakūnus lietuvių tauta vis dėl to aerodrome pasitiko, iš lėktuvo priėmė ir juos užvertė ne džiaugsmo, bet gedulo vainikais, kuriuos gausiomis ašaromis sulaistė.

Juodais rémais apvadžioti laikraščiai rodė du jaunus vyrus ir skelbė Tautos Vado 1933 m. liepos 17 d. sprendimą, kuriuo jiedu paskelbti lietuvių tautos karžygiais-didvyriais:

“Jungtinių Amerikos Valstybių lietuvių atsargos kapitoną Steponą Darių ir Stanislovą Girėną, drąsuolius lakūnus, 1933 m. liepos mėnesio 15 d. pakilusius Amerikos žemyne aeroplanu „Lituanica“, sėkmingai perskridusius Atlanto vandenyną ir pasiryžusius mūsų tautos garbei niekur nenustojus pasiekti mūsų laikinąją sostinę

Kauną, tačiau liepos 17 dieną apie 1 val. ryto Vokiečių žemėje ties Soldino miesteliu tragingai žuvusius karžygių mirtimi, kada jau buvo taip arti savo užbrėžtos kelionės galo, — apdovanoju Vyčio Kryžiaus ordinais V-jo laipsnio”.

ANTANAS SMETONA
Lietuvos Respublikos Prezidentas

Lietuvos Aeroklubas paskelbė 30 dienų tautos gedulą; Kaune visi namai iškėlė tautines vėliavas, perjuostas juodu kaspiniu, o valdžios įstaigų ir svetimų atstovybių vėliavos buvo pusiau nuleistos.

Taip tragingai pasibaigęs Dariaus ir Girėno žygis į Lietuvą yra minimas visuose pasaulio kraštuose kur yra didesnis ar mažesnis lietuvių skaičius, ar tai lietuviškoje spaudoje, ar viešuose parengimuose ir kitokiu prideramu būdu.

Tragingai žuvę mūsų tautos didvyriai Darius ir Girėnas paliko mums niekad neužmiršamos atminties Testamentą, kuris šitaip skamba:

DARIAUS IR GIRĖNO TESTAMENTAS

MES SKRISIME Į LIETUVĄ.

Lietuvių tauta laukia iš savo sūnų ir drąsesnių žygių. Būtinai reikia ir jos sūnams prisidėti prie bendrojo darbo — tirti dar mažai žinomas Žiemų Atlanto vandenyno oro sroves, o taip pat naujai išrastus navigacijos būdus ir priemones pritaikyti kasdieniniams reikalams. Mes, gyvendami tokiais laikais, kada oras stengiamasi panaudoti žmonijos reikalams, laikome savo pareigą tautos vardu tą darbą garbingai atlikti.

Jaunoji Lietuva! Tavo dvasios įkvėpti, mes stengiamės tą pasirinktą uždavinį įvykdyti. Mūsų pasisekimas tegu stiprina Tavo dvasią ir pasitikėjimą savo jėgomis ir gabumais. Bet jei Neptūnas ar galingasis audrų Perkūnas ir mums bus rūstus — pastos mums kelią į Jaunąją Lietuvą ir pašauktų LITUANICĄ pas save, — tada Tu, Jaunoji Lietuva, turėsi iš naujo ryžtis, aukotis ir pasirengti naujam žygiui, kad audringųjų vandenynų dievai būtų patenkinti Tavo pastangomis, pasiryžimu ir nekviestų Tavęs į Didįjį Teismą.

LITUANICOS laimėjimas tegu stiprina jaunųjų Lietuvos sūnų dvasią ir įkvėpia juos naujiems žygiams!

LITUANICOS pralaimėjimas ir nugrimzdimas į Atlanto vandenyno gelmes tegu auklėja jaunųjų lietuvių atkaklumą ir ryžtumą, kad Sparnuotas Lietuvis būtinai įveiktų klastingąjį Atlantą Tėvynės Lietuvos garbei!

Tad šį savo skridimą skiriame ir aukojame Tau, Jaunoji Lietuva! Tą didįjį bandymą pradėsime, tikėdamiesi Dangaus palaimos!

DARIUI IR GIRĖNUI

Garbingi didvyriai, ainiai Gedimino,
Vaikai tvirtavali Algirdo.
Iš Jūsų narsumo pasaulis pažino
Lietuvą — Jos vardą išgirdo.

Jūs Vytauto žemę mylėjot be galo —
Daugiau negu savo gyvybę.
Ir įtakoj savo kilnaus idealo
Jūs lėkėt per jūrų gilybę.

Lengvai nugalėjot banguotą Atlantą,
Kelionė laimingai Jums vyko.
Pasiekėte žinomos Baltijos krantą,
Ir ten Jus audra pasitiko...

Takais neribotais plačiosios mėlynės
Taip tolimą kelią nulėkė..
Sudėjote auką ant slenkščio Tėvynės,
Vien aukuro Jos nepasiekę .

Jūs vardą Tėvynės iškėlėt į dangų,
Kur saulė ir žvaigždės temirga.
Jūs nešėt vainiką Jai gražų ir brangų.
Neboję pavojaus nei vargo.

Likimas nuskyrė tragingą Jums dalį
Gal Laumė užbūrė tą žygį? ..
Vistiek Jūs pasveikint mylimą šalį —
Tik sveikint Ją jau užmigę ..

Garbė Jums, didvyriai. Garbė Jums, drąsuoliai.
Praskynėte mums daugų kelią.
Garbingai už tai mes Jus minime, broliai,
Nors skausmas širdis labai gelia...

Jūs kapas bus aukuras mūsų Tėvynės
Ant jo vainikus dės sesutės.
Kiekvienas iš mūsų Jus du atsiminęs
Tvirtės, Jūsų kapą pamatęs.

Nadas Rastenis

MŪSŲ ŽINIOS

"AIDO" KONCERTAS S. PAULE

Hamiltono Mergaičių Choras "AIDAS" jau prisiuntė „Pietų Amerikos Koncertų programą“. Programai vadovauja choro vadovas solistas VACLOVAS VERIKAITIS, akompanuotas muzikas JONAS GOVEDAS, administratorius JERONIMAS PLEINYS ir choro pirmininkė BIRUTĖ BERŽAITYTĖ.

Programoj numatytos 28 dainos, kurios išpildomos – vienos "AIDO" ir solisto V. Verikaitis kartu, kitos vien tik solisto, dar kitos vien tik "AIDO". Yra numatytos ir 7 dainos svetimom kalbom (anglų, vokiečių, prancūzų, ispanų ir portugalų).

Ansamblis atvyksta į S. Paulą rugpjūčio (agosto) 15 d. ir išvyksta 22. Nori būtinai aplankyti ir Rio de Janeirą.

Koncertas S. Paule numatytas Palácio das Convenções būstinėj, Anhembi, rugpjūčio (agosto) 17 dieną, pradedant 20 val.

BLB-nės valdyba ruošia vietinę programą ir kvietimus.

PATOGI PIRTIS NAMUOSE

Jūsų korespondentas neseniai buvo užėjęs į Brigadeiro Tobijas, 118; 27 and., conj. 2714, telef. 228.3056, netoli Praça do Correio, kur pardavinėjama nedidukė pirtis LINA SAUNA.

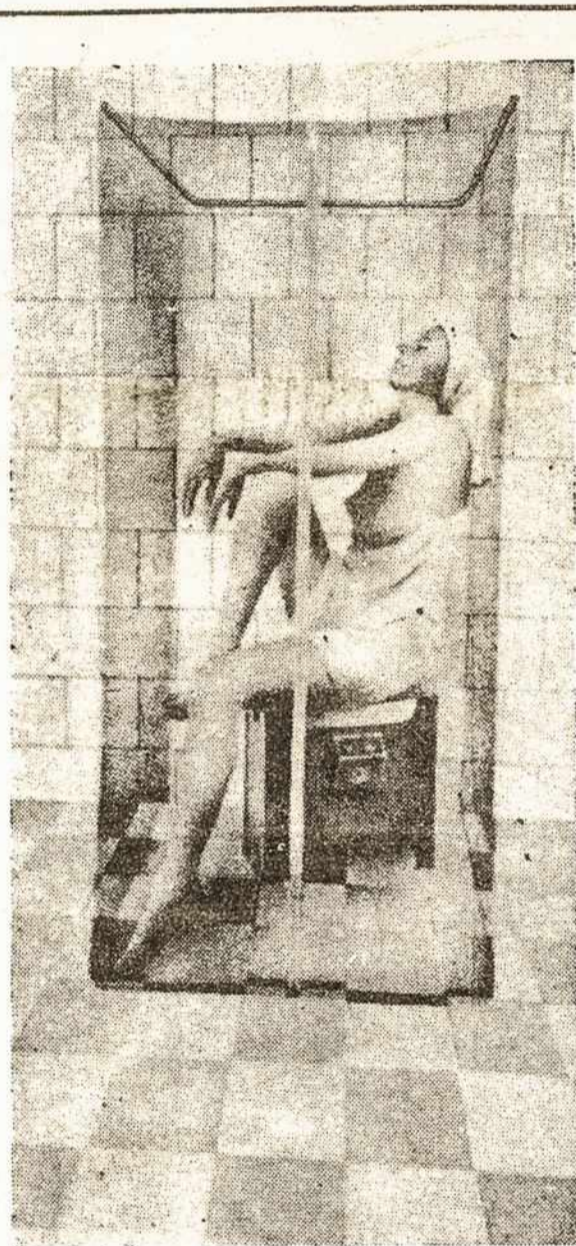
Jam buvo parodytas jos veikimas. Įpylė tris litrus vandens, įjungė aparatą elektros srovėn. Ir už 3-4 minučių kamaraitė jau buvo pilna karšto garo (jo temperatūra siekianti net 60-70 laipsnių Celcijaus). Nuo viršaus kamaraitės, to keturkampio žmogaus ūgio plastinio maišo, atitraukus zipą, jis įkišo ranką į karštą garą. Pro tą atidarymą įeina žmogus – ar moteris (.) ir atsisėda ant patogios sėdynės virš aparato, iš kurio verčiasi kvapus garas. Mat, vanduo automatiškai maišosi su eukalipto aliejumi ir garuoja. Garas supa, kaitina, įsiveržia į viso kūno, net galvos odą, verčia prakaituoti odą, muskulius, vidaus organus – ir tokiu būdu švarina juos visus, palaiko sveikatą, gydo įvairias negales, ligas..

Aparatas vos 5 kg. svorio ir, palyginti, nebrangus – apie 500 kruzeirų. Neužima daug vietos. Galima įtaisyti po dušu (chuveiro) ar kitur. Įtaisyimas labai paprastas: du įtvirtinimu sienoje, kuriuodu palaiko „n“ raidės formos metalinį vamzdį, ant kurio užka-

1975 m. vasarą Hamiltono mergaičių choras "Aidas" koncertavo Europoje. Ta proga aplankė Vatikaną ir gavo audienciją pas popiežių. Nuotraukoje choristės ir vadovai sveikina su popiežium.

RUGPJŪČIO MĖNESI JIS KONCERTUOS S. PAULE

- SAUNA

É VIDA -

bintas plastikinis maišas ar keturkampė kamaraitė; ir kiti du įtvirtinimai sienoje aukščiau palaikyti metaliniam vamzdžiui su suglaustu plastikiniu maišu po vartojimo (jį galima taip pat suglausti gulščiai). Instalaciją atlieka pati firma už tą pačią kainą, atvežus aparatą. Jų yra 110 ir 220 volts. Naudoja tik apie 1.400 watų per valandą. Tai tikrai patogi pirtelė namuose, apie kurią daug kas sva-jojo..

P.D.

Vaikai ir televizija

VIDA JAVAITĖ

Vaikams televizijos žiūrėjimas yra populiariausias užsiėmimas, kuris daugiausia atima jų laisvo laiko. JAV statistika rodo, kad, neskaitant miego, vaikai 5-11 m. amžiaus praleidžia daugiau laiko, žiūrėdami televizijos, negu kituose užsiėmimuose. Televizijos žiūrėjimas sutrumpina laiką svarbesniems dalykams – vaikai mažiau skaito, mažiau žaidžia, mažiau domisi kitais užsiėmimais. Be to, svarbu, kokiomis programomis jie labiausiai domisi.

Dauguma programų yra pagrįstos kriminaliniais žiaurumais arba kitokiais nusikaltimais, kurios kaip tik ir labiau-

siai patraukia mūsų mažuosius. Psichologai yra nustatę, kad šitokios kriminalinės programos daro įtakos vaiko elgesiui – jis tampa agresyvesnis negu kiti. Vaikai įsigilina į tokias programas, priima kaip realybę ir po to imituoja, ką yra matę. Pavyzdžiui, daug vaikų darželiuose imituoja "Six Million Dollar Man", kuris yra šių laikų labai populiarus vaikų herojus. Nors jis yra parodomas kaip geras asmuo, bet atlieka ir agresyvių veiksmų, kuriuos vaikai noriai pamėgdžioja.

Aš manau, kad tėvai turėtų sekti, kiek laiko jų vaikas praleidžia prie televizijos, palikdamas kitus vertingesnius užsiėmimus. Taip pat tėvai turėtų stebėti, kokiom programom vaikas domisi, parinkti jam tinkamesnes ir taip pat nustatyti praleidžiamą laiką prie televizijos.

Negalima televizijos visai nuvertinti, nes yra labai daug įdomių, gražių ir vertingų programų, kurios vertos žiūrėti. Svarbu tik, kad televizija nedominuotų mūsų mažųjų gyvenimo.

T. Ž.

Kas aukoja lietuviškai spaudai, remia gyvybines lietuviškas pastangas.

Lietuviškai kalbanti

Vyrų – moterų – vaikų
gydytoja

DRA. HELGA HERING
médica

HOMENS – SENHORAS
CRIANÇAS

Av. Eulina, 99 – V. Sta. Maria
(Skersgatvis ties nr. 2214, Av. Deputado Emílio Carlo-Bairro do Limão)

Tel.: 220-0439 / 266-3569

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

GUARDA CHUVAS DE TODOS OS TIPOS, PARA HOMENS, SENHORAS E CRIANÇAS MINI-BOMBRIÑAS, TIPO ITALIANO E ALEMÃO.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Ind. E. BANYS

S. L. S. BANYS

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274-0577 – (Res. 274-1886)
São Paulo

MŪSŲ ŽINIOS

SVEČIAI IR VIEŠNIOS

Liepos 10 atvyko iš Buenos Aires EUGENIJA RUDYTĖ, Argentinos Lietuvių Centro valdybos vicepirmininkė, tenyktė lietuvių kalbos mokytoja. Atvyko pas Bagdžius atostogų. Iš čia vyks kartu su J. Bagdžiumi į Recife, pas Ratkevičius.

Grįžo iš kelionių po Argentiną ir Čilę AL. BUMBLYS, ten aplankęs daug tautiečių ir turistinių vietų. Kelionė puikiai pavyko.

CHORAS FESTIVALY

Rugsėjo 9 d. São Paule bus japonų organizuojamas tarptautinis CHORŲ FESTIVALIS. Kviečiami ir lietuviai. Sušauktam pasitarime-posėdy dalyvavo 8 tautybių atstovai. Iš lietuvių J. Bagdžius atstovavo LRK B-nės chorui, o J. Lukoševičius – „Nemuni“.

NAUJAS LIETUVIŠKAS ŽIDINYS

Liepos 5 dieną N.S. Aparecida bažnyčioje, São Caetano, susitaukė DANUTĖ ŠUKYTĖ, Algirdo ir Jadvygos Šukių duktė, su PRANU NELSONU SATKŪNU. Šliūbą davė ir žiedus palaimino prel. Pijus Ragažinskas.

Jaunavedžiams daug tyro džiaugsmo ir laimės.

VEDĖ REKOLEKCIJAS

Kun. St. Šileika vedė uždaras 8 dienų rekolekcijas Vila Formozoj visai Jėzaus Širdies seselių provincijai. Dalyvavo viso 70 seselių.

LINKSMAVAKARIS MOOKOJE

Šeštadienį, liepos 2 dienos vakarą, jaunimo grupės Rūtelės tėvų klubas ir Aušros choras surengė šaunų linksmavakarį Šv. Kazimiero parapijos salėje Petrinių progai.

Pradėdami vakarą. Rūtelės va-

dovė Eug. Bacevičienė ir choro vadovas Liūdas Ralickas pasveikino susirinkusius ir vardines švenčiančius kunigus Petrus: Daugintį, Urbaitį, Rūkšį bei kitus varduvininkus. Aušros choro dainininkai, vadovaujami L. Ralicko, sudainavo tris liaudies dainas, o Rūtelės mergaičių oktetas – tris moderniškas lietuvių dainas, susilaukdami gausių plojimų.

Tuoju Rūtelės šokių ansamblis, vadovaujamas Antano Aleknavičiaus smagiai pašoko du tautinius liet. šokius – Ketvirtainį, kuris primena jaunimo linksmą subatvakarį ir šokius Lietuvoje, bei Malūną. Šį šoko neseniai išmokę pajvairindami miltų išvežimą su vėžike ir net vadelėmis. Šokėjams publika karštai plojo...

Tada prasidėjo suneštinės vaišės. O dėl gero organizavimo pasivaišinti buvo kuo – įvairiausiais sumuštiniais, paštetais, košeliu, pyragais, saldumynais, punšu (quintão). Tuoju prie staliukų pradėjo skambėti linksmos lietuviškos dainos, dainelės. Pasigirdus plokštelių muzikai, daugel Rūtelės vaikų tėvų ir jaunimas pradėjo linksmintis su salę. Per šokių pertraukas vėl daugelis, ypač choristai, smagiai traukė lietuviškas dainas, vaišinosi, kalbėjosi...

Gausus dalyvių būrys liko patenkintas šiuo tikrai kultūringu, gražiu linksmavakariu.

INTERIORO LIETUVIAI

— Kun. med. dr. Ferdinandas A. Bendoraitis, Amazonijos Guajara -Mirim ligoninės viršininkas, kelias savaites sunkiai sirgo hepatitu, bet dabar vėl įsijungė į darbą. Ligoninės statyba pamažu eina pirmyn. Jau yra 136 lovos ir vaikų skyrius. Taip pat baigiami statyti trys kambariai gydytojams-internistams ir dvi salės, sudarančios vaikų užkrečiamųjų ligų skyrių. Tuoju bus pradėta ligoninės raštinė, biostatikos skyrius ir archyvai, o taip pat naujas chirurgijos skyrius. Pernai ligoninė apžiūrėjo 33,000 pacientų ir paguldė per 4,000 ligonių. Kun. dr. Bendoraitis nesiriboja vien tik ligoninės darbais. Šiuo metu smarkiai praplėtė ligoninės ūkį: nupirko traktorius, pasėjo daug žolės karvėms ir kitiems gyvuliams ir užtvėnkė upelį, į kurį suleidė 10,000 žuvų. Visa tai duos nemažai maisto ir mažins ligoninės išlaidas, kurios ir taip jau yra milžiniškos.

Šio ML numerio

GARBĖS LEIDĖJAS PRANAS ŠUKYS

savo Mamytės, A.A. ELZBIETOS ŠUKIENĖS
10-tų mirties metinių proga.

Jam nuoširdi padėka ir geriausi linkėjimai

Administracija

PAGERBTAS KUN. RAMAŠAUSKAS

Gegužės 16 d. São Pedro de Aldeia miestas pagerbė, kaip praneša laikraštis O FLUMINENSE, KUNIGĄ ALDĄ RAMAŠAUS-

Bolivietis dainininkas Roberto Antezana A. ir "Šv. Kazimieras" vienas iš jo vitražų, padarytas Brazilijos Amazonijos Guajara-Mirim ligoninės apskritai koplyčiai.

Nuotr. R. J. Rapšio

KA, už jo nuopelnus miestui apskelbdamas jį „Aldeios piliečiu“.

Kun. Ramašauskas, gimęs São Paule 1931 metais, nuo 1956 metų yra S. Pedro da Aldeia klebonas. Čia tuoj įsteigė „Šv. Petro misiją“, atidarydamas ligoninę, kurios tenai dar nebuvo, ir Auklėjimo centrą pačios parapijos patalpose. Čia šimtai vaikų gauna išmokslinimą ir išauklėjimą išėdami visą pradžios mokyklos kursą. Jis pats vadovauja, neapleidamas klebono pareigų, ir ligoninei ir mokykloms. Už ką aldeiečiai jam nepaprastai dėkingi – ir įteikė „Aldeios piliečio“ diplomą.

Tik gaila, kad visoj dokumentacijoje nei puse žodžio neprisiminta, kad kun. Ramašauskas lietuvių kilmės (bet aiškiai pabrėžta, kad „de nacionalidade brasileira“).

Šv. Kazimiero parapijos ARCHYVUI – MUZIEJUI – BIBLIOTEKAI yra reikalingos SPINTOS (ARMĀRIOS), kad ir vartotos.

Kas turėtų atliekamų spintų, prašomas pranešti, kad ir telefonu 273-0338.

VEIKLOS KALENDORIUS

VII.17-24: numatyta skautų stovykla.

Liepos 30, šeštadienį, 10,00 val. prieš piet, PLIAS susirinkimas pas inž. Leonardą Mitrulį, jo vasarvietėje – Raposo Tavares.

KAS TURI GERŲ, GRAŽIŲ IR PIGIŲ PALAPINIŲ parduoti mūsų SKAUTŲ STOVYKLAI – gali pranešti ML administracijai: telef. 273-0338.

SEMANARIO NOSSA LITUANIA
Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.
Diretor responsável
VYTAUTAS BACEVIČIUS
Redigė: Equipe Editorial
Administrador: Estanislau Šileika

METINĖ PRENUMERATA: 105 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 500 kr.
Paskiro numerio kaina: 2,00 kr. Užuojautos ir sveikinimai nuo 40 kr. pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Cekius rašyti „Estanislau Šileika“ vardu.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy, pervažko savo nuoziuma. Ne naudoti raštai gražinami tik autoriumi prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai iškreikia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spausdinamas pirmadienį: vietinės žinios ir pranešimai 9-10 puslapiams redakcijai įteiktini nevēliau kaip iki sekmdienio vakaro.